

Riksteaterns råd och riktlinjer vid projektering av lokaler för scenkonst

(Innehåller Riksteaterns färgindelning)

Version 18.6.1

Juni 2018

Mikael Ekbäck

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. Inledning	3
2. Generella råd vid projektering av lokaler för scenkonst	4
2.1 Salongen	4
2.2 Scen-Salong förhållandet	4
2.3 Scenrummet	5
2.4 Inlastning	6
2.5 Lingångar och Nollan/Nollrå	6
2.6 Salongsbrygga/Salongsrå	7
2.7 Ridå	7
2.8 Intäckning	7
2.9 Filmduk	7
2.10 Ljus- och Ljudutrustning	7
2.11 Eluttagen 16-63A på scenen	8
2.12 Orkesterdike	8
2.13 Förråd	8
2.14 Loger	8
2.15 Artistfoajé	9
2.16 Publikfoajé	9
2.17 Övrigt	9
3. Riksteaterns färgindelning av scener	10
3.1 Röd scen	11
3.2 Grön scen	12
3.3 Blå scen	13
3.4 Gul scen	14
3.5 Exempel på scener inom givna riktlinjer	15
4. Övriga scener och lokaler	16
4.1 Svart scen	16
4.2 Vit scen	16
4.3 Brun scen	16
4.4 Orange scen	16
4.5 Grå scen	16
5. Ordlista	17
6. Leverantörer och konsulter av teaterteknik och relaterat	21

Bild 1 Varberg – Teatern

1. Inledning

Förr i tiden byggde man en teater för att ta emot lokala och resande teatersällskap.

I dag är det lite annorlunda, de gamla teaterhusen som i dag är renoverade och moderniserade hör fortfarande till de lokaler som lämpar sig bäst att spela teater i.

Det finns ett antal frågor att ta ställning till vid projektering av teaterlokaler.

- Vilken verksamhet vill man ha i lokalen – teater, dans, konserter, bio, föreläsningar, konferenser och andra tänkbara evenemang.
- Vem ska förvalta lokalen – kommunen, Folkets Hus föreningen, skolan eller någon annan som är lämpade att driva lokalen.
- Vilka ska bruka lokalen – gästspelade teater/dans, lokala teater/revysällskap, kulturskolor, föreningar och konferensarrangörer är några möjliga brukare.
- Hur stor ska lokalen vara – salong, scen och övriga utrymmen, detta styrs av vilken verksamhet man tänkt sig och hur stor publik man räknar med vid arrangemangen.
- Vilken utrustning skall man ha i lokalen – utrustningen bör vara anpassad för den dagliga verksamheten i lokalen. Därför bör de kommande lokalbrukarna tillfrågas så man beaktar deras behov redan från starten av projekteringen.

Att få ihop krav och önskemål från alla intressenter är svårt och leder till kompromisser. Det är bra att få med så mycket som möjligt från start, då kompletteringar ofta är kostsamma. Det kan vara bra att knyta en oberoende Teater teknisk konsult till projektet, detta för att säkerställa alla intressenters krav och önskemål.

De riktlinjer som tas upp i detta dokument riktar i första hand in sig på teatersidan och då speciellt turnéteater som är Riksteaterns huvuduppgift.

Bild 2 Nässjö – Kulturhuset Pigalle (salongen)

2. Generella råd vid projekteringen av lokaler för scenkonst.

2.1 Salongen

Salongen skall vara anpassad till ortens behov för de arrangemang man önskar ha i lokalen.

Bredden på salongen måste vara anpassad till scenrummets proscenieöppning, gör man salongen för bred kommer de yttersta sittplatserna inte att se det som händer på scenen.

Det är alltid bra om man kan förskjuta stolsraderna i förhållande till varandra, så man inte sitter på rad i riktning mot scenen.

Komforten i stolarna och benutrymmet mellan raderna är viktiga aspekter vid långa teaterföreställningar, det händer att föreställningarna är upp till fem timmar!

Plats för ljus och ljudteknik i salongen. Vid salonger upp till ca 500 platser längst bak i salongen, salonger över ca 500 platser mitt i salongen.

Ljuset i salongen skall vara dimbart och kunna regleras både i salongen och på scenen.

Akustiken är en viktig del av projekteringen, vi föreslår att man kontaktar en akustiker.

2.2 Scen-Salong förhållandet

Beroende på vilken typ av lokal man tänkt projektera så påvekar det förhållandet scen-salong. Alla i publiken bör kunna se scengolvet för att inte missa något i föreställningen.

Har man har möjlighet så är det bra att bygga upp scenen 0,6 – 1,0m.

Salongens lutning mot scenen är beroende av hur hög scen man väljer att. Ju högre scen desto flackare salong kan man ha och publiken får fortfarande en bra upplevelse.

Det skall finnas möjlighet att dra multikablar mellan salongen (mixerplatsen) och scenen.

Det bör finnas möjlighet att ta sig mellan scen och salong, och tänk då på tillgänglighet. Se bild 7 trappa Trident FlexStep, fungerar både som trapp och hiss.

Bild 3 Nacka – Dieselverkstaden (scenen)

2.3 Scenrummet

Alla mått som anges i riklinjerna är minimimått. Om man väljer att öka på måtten blir arbetsmiljön i lokalen bättre.

Golvet får inte vara stumt, svartmålat trägolv är en bra lösning. Man bör ha möjligheten att skruva i golvet, finare parkettgolv passar bättre i andra lokaler. Vill man ha matta på golvet, rekommenderar vi en dansmatta som man lägger ut på det målade trägolvet vid behov.

Alcro Studio NCS S 9000-N eller svart betsbet brukar fungera bra som golvbehandling. Väggarna i scenrummet bör målas svarta eller i mörka kulörer.

Det måste finnas plats för lingångarnas manövrering på ena sidoväggen, det kan ju vara bra att det finns extra utrymme på manöversidan.

Man måste på ett smidigt sätt kunna ta sig mellan scen och salong utan att behöva gå igenom scenöppningen.

Inlastningsporten på scenen bör vara i bakre delen av scenrummet, är den i bakväggen bör den sitta ca 2 meter från någon av sidoväggarna för att förenkla in och ut lastningen.

Arbetsljuset måste täcka hela scenen, man måste kunna titta upp i taket och se lingångarna utan att bli helt bländad. Dimrat ledljus efter ytterväggarna är önskvärt.

Ventilation kan påverka rummet negativt på många sätt - fysiskt att den tar plats i rummet, akustiskt att den låter eller ger resonans från ljudanläggningen och termiskt att det påverkar rökeffekter och temperatur.

Det skall finnas WC och städskrub i närheten av scenen.

Man bör se till att det finns extra utrymme, typ sidoscen(er) och/eller bakscen.

Scenrummet skall inte fungera som förråd. Akustiskskärmar, flyglar, stolar, bord och annan utrustning skall ha förvaring som inte inkräktar på scenrummets mått.

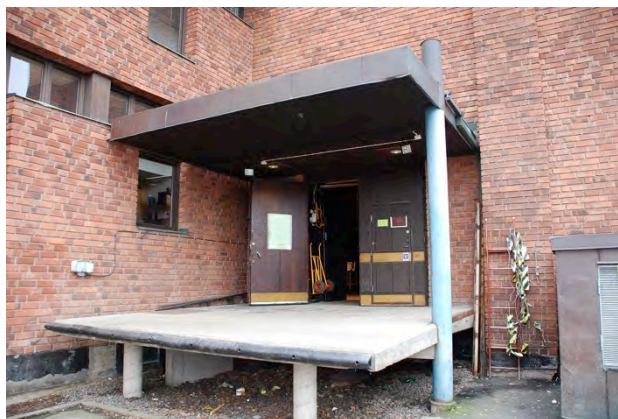

Bild 4 Skövde – Stadsteatern (inlastet)

2.4 Inlastning

Inlastet bör vara nära scenen och ligga så nära markplan som möjlig för att undvika hissar och lyftbord, men kan man inte undvika hiss eller lyftbord bör de vara väl tilltagna. De mått på hiss eller lyftbord som anges är för "normala" gästspel på respektive scenfärg. Tänk på att den övriga verksamheten i lokalen kan ha andra behov att ta hänsyn till.

Tänk på att det är långa dekorelement som ska lastas in, 6m och längre kan förekomma.

Finns det flera scener i samma hus måste man se till att inlastningarna inte krockar eller att man lastar in via en scen till en annan scen.

Lastkaj vid behov, med gott om utrymme att mellanlanda utrustningen på. En normal lastkaj är 1,2 m men för denna typ av verksamhet får höjden på lastkajen gärna vara lägre ca 0,9 m.

Gärna tak och vindsydd vid inlastet, minst 4,5m i fri höjd vid tak.

Värmefläkt mot kallras, inlastningen av en produktion kan ta flera timmar.

Semitrailers(18m) och lastbilar måste med lätthet komma intill inlastningsport eller lastkaj.

2.5 Lingångar och Nollan/Nollrå

Lingångar är de hissbara rån/rör som sitter i taket, de används för att hänga upp ljus, ljud, fonder och annan teknisk utrustning i taket.

Varje lingång bör ha en minsta maxlast på 200kg, gärna mer på gröna och röda scener.

Mellan råna/lingångarna bör inte avstånd vara större än cc 400mm, gärna mindre.

Varje rå skall vara så långt som lokalen och eventuella "bryggor" på sidorna tillåter.

Nollan - belysningsrå eller mantelbrygga med övergångar för belysning, placerat mellan proscenieskärmar eller precis bakom dessa. Nollrå för lingångarnas numrering utgår härifrån.

Det skall alltid finnas minst en lingång framför nollan till proscenietak, ev. fler till ridå osv.

Truss är inte något alternativ till lingångar, möjligtvis en nödlösning.

Bild 5 Karlstad – CCC (kraftuttag)

2.6 Salongsbrygga/Salongsrå

Det skall finnas salongsrå eller salongsbrygga för att kunna belysa scenen utifrån salongen. Salongsrådet skall placeras i salongen så belysningsvinkeln mot förscenen/scenen blir ca 45°. Salongsrådet skall vara hissbart och utrustat med övergångar för belysning.

2.7 Ridå

Det bör finnas ridå som är anpassad till lokalens behov, dragridå eller/och fallridå. Ridån bör vara handdragen eller/och motordriven, vid motordrift skall farten kunna regleras.

2.8 Intäckning

Lokalen bör ha en uppsättning svarta tyger för att kunna täcka in lokalen och skapa ett scenrum i rummet, de skall helst vara tillverkade i svart sammet. Byxor, tak, fond och gärna någon mellanridå.

I mindre lokaler kan det fungera bättre med skärmar i stället för byxor för sidointäckning.

2.9 Filmduk

Filmduken bör vara på rulle och monteras direkt i tak så den inte belastar lingångssystemet. Den skall monteras på ett sådant sätt att den inte hänger ner i scenrummet när den inte används.

2.10 Ljus- och Ljudutrustning

Utrustningen bör vara anpassad för lokalens dagliga användning. Vid arrangemang som kräver mer avancerad utrustning hyr man in den utrustning som behövs för tillfället.

Det finns ingen anledning att investera i mer än man behöver för den dagliga driften, utrustningen blir snabbt omodern och utvecklingen går väldigt snabbt på ljus och ljud.

Bild 6 Tumba – Tumbascenen (loge)

2.11 Eluttagen 16-63A på scenen

Eluttagens antal och ström enligt scenernas specifikation, men det får gärna finnas fler.

Eluttagen för ljus på vänster sida och ljud på höger sida på scenen från salongen sett.

Eluttagen för ljus och ljud måste ha separerade jordningar för att undvika "jordbrum" i ljudanläggningen som uppstår tack vare det dimrade ljuset.

2.12 Orkesterdike

Orkesterdiket bör vara hissbart i sektioner. Om inte, försett med ett lucksystem för övertäckning.

Kan vara en del av salongen närmast förscenen som vid behov disponeras som orkesterdike.

Man bör ha en direkt passage från diket till loger och omklädningsrum.

I dag byggs det många scener utan orkesterdike då efterfrågan har minskat.

2.13 Förråd

Förråd skall finnas i anslutning till scenen, så utrustning tillhörande scenen inte behöver förvaras på scenen. Bör vara väl tilltagna så de räcker även för framtida behov.

2.14 Loger

Logerna bör ligga i närheten av scenen, om inte skall det finnas en snabbloge i anslutning till scenen. Ligger logerna på ett annat våningsplan än scenen och inlastet bör det finnas hiss.

Skall ha en sminkspegel med belysning vid varje logeplats och minst ett tvättställ i varje loge.

Logerna bör ha medhörning/skvaller och kallningssystem från scenen.

Utrymme med vatten och el för att koppla in tvättmaskin, torktumlare och torkskåp bör finnas i anslutning till logerna.

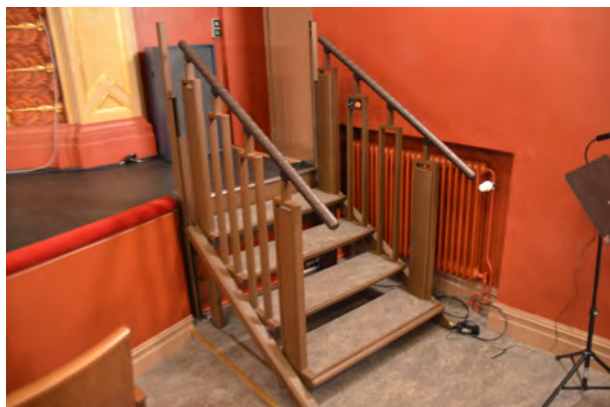

Bild 7 Trident FlexStep

2.15 Artistfoajé (Greenroom)

Det bör finnas ett utrymme där man kan vistas när man inte är på scenen eller i logen.

Detta utrymme bör vara utrustat med bord och stolar, kyl, mikrovågsugn och diskmaskin. Gärna även några soffor med bord.

2.16 Publikfoajé

Publikfoajén bör ligga i anslutning till entré, biljettkassa, garderob och salongen.

Finns det t.ex. 400 platser i salongen skall de även rymmas i publikfoajén med angränsande utrymmen.

2.17 Övrigt

Hörselslinga skall finnas i alla scenkonstlokaler, fast eller mobil.

Nödbelysningsarmaturer skall vara av LED-typ, och de bör vara dimbara både i salongen och på scenen.

Mörkläggnings är en självklarhet i en teater men det kan vara bra med mörkläggnings även i andra lokaler där man kan tänka sig scenkonst, t.ex. konsthallar, gymnastiksal, idrottshallar, bygdegårdar osv.

3. Riksteaterns färgindelning av scener

Riksteatern delar in scenerna i olika färger beroende på storlek och utrustning.

Röd scen – Stora scener

Grön scen – Stora och mellanstora scener

Blå scen – Stora och mellanstora scener med enklare utrustning

Gul scen – Mindre scener med enklare utrustning

Nedan i tabell 1, finns en jämförelse med några av de egenskaper som påverkar vilken färgkategori scenen hamnar i.

	Röd scen	Grön scen	Blå scen	Gul scen
Scenrummets minsta grundmått (b x d x h)	22 x 14 x 15	18 x 12 x 13	12 x 8 x 7	10 x 6 x 6
Scenöppningens minsta bredd och höjd	12,0 x 6,0	9,0 x 5,0	6,0 x 4,0	5,0 x 3,5
Sidoutrymmen minst på båda sidorna	4,5	4,0	2,5	2,0
Scendjup (ridå till bakvägg)	12,0	10,0	7,5	5,0
Speldjup (nollan till fond med passage)	10,0	8,0	6,0	4,0
Scenhöjd (lingångarnas hisshöjd)	14,0	12,0	6,5	5,0
Lingångar minsta antal på speldjup	30	25	18	12
Elkraft i A till scenen, ej delat med annat	200	125	80	63
Dimrar för belysning	96	72	48	24
Övergångar för belysning i nollan	24	18	12	6
Övergångar för belysning på salongsrå	24	18	12	6
Övergångar för belysning totalt	150	100	60	30
Orkesterdike i m ²	40	30	20	-
Förråd i m ²	60	40	20	16
Loger, antal och platser	8 - 35	6 - 30	4 - 16	3 - 12
Wc och Dusch	8 - 4	6 - 4	3 - 2	2 - 2

Tabell 1 Jämförelse mellan olika scener

3.1 Röd scen (Stora scener)

Scenens mått

Scenrummets minsta grundmått 22m x 14m x 15m (b x d x h)

Scenöppningens bredd minst 12,0m och höjd min 6,0m (prosceniet)

Sidoutrymmen minst 4,5m på var sida utanför scenöppningen

Scendjup minst 12,0m (från ridå till bakvägg)

Speldjup minst 10,0m (från nollan till fond med passage bakom fond)

Scenhöjd minst 14,0m (lingångarnas hisshöjd)

Teatertekniska förutsättningar

Lingångar motordrivna eller motviktade minst 30st med minsta maxlast 200kg

Salongsbrygga med minst 24 övergångar för belysning

Mantelbrygga eller hissbart belysningsrå med minst 24 övergångar för belysning (nollan)

Proscenietorn eller proscenieskärmar med möjlighet för ljusriggning (flyttbara)

Intäckning – 6 par byxor, 6 tak, 2 fondhalvor och mellanridå på ridåbana

El – minst 200A fördelat på 3st 63A för ljus, 1st 63A för ljud

Minst 96 dimrar och 150 övergångar för ljus

Belysningsutrustning, ljusbord, strålkastare, kablar mm

Ljudutrustning, mixer, högtalare, mickar, kablar mm

Teknikerutrymme i salongen för ljus och ljud, minst 4 x 2m

Orkesterdike minst 40m²

Övriga utrymmen

Förråd minst 60m²

Minst 8 loger för minst 35 personer utrustade med tvättställ, speglar och sminkbelysning

8 toaletter och 4 duschar

Möjlighet att ansluta tvättmaskin, tumlare och torkskåp

Sminkloge och dragskåp för peruktvätt

Teknikerrum och Musikerloge

Artistfoajé med pentry

Hiss eller lyftbords minimått för gästspel – 7,0m x 3,5m x 2,3m (d x b x h)

3.2 Grön scen (Stora och mellanstora scener)

Scenens mått

Scenrummets minsta grundmått 18m x 12m x 13m (b x d x h)

Scenöppningens bredd minst 9,0m och höjd minst 5,0m (prosceniet)

Sidoutrymmen minst 4,0m på var sida utanför scenöppningen

Scendjup minst 10,0m (från ridå till bakvägg)

Speldjup minst 8,0m (från nollan till fond med passage bakom fond)

Scenhöjd minst 12,0m (lingångarnas hisshöjd)

Teatertekniska förutsättningar

Lingångar motordrivna eller motviktade minst 25st med minsta maxlast 200kg

Salongsbrygga eller salongsrå med minst 18 övergångar för belysning

Mantelbrygga eller hissbart belysningsrå med minst 18 övergångar för belysning (nollan)

Proscenietorn eller proscenieskärmar med möjlighet för ljusriggning (flyttbara)

Intäckning – 5 par byxor, 5 tak, 2 fondhalvor och mellanridå på ridåbana

El – minst 125A fördelat på 2st 63A för ljus, 1st 32A för ljud

Minst 72 dimrar och 100 övergångar för ljus

Belysningsutrustning, ljusbord, strålkastare, kablar mm

Ljudutrustning, mixer, högtalare, mickar, kablar mm

Teknikerutrymme i salongen för ljus och ljud, minst 3 x 2m

Orkesterdike på minst 30m²

Övriga utrymmen

Förråd, minst 40m²

Minst 6 loger för minst 30 personer utrustade med tvättställ, speglar och sminkbelysning

6 toaletter och 4 duschar

Möjlighet att ansluta tvättmaskin, tumlare och torkskåp

Sminkloge och dragskåp för peruktvätt

Teknikerrum och Musikerloge

Artistfoajé med pentry

Hiss eller lyftbords minimmått för gästspel – 6,0m x 3,0m x 2,2m (d x b x h)

3.3 Blå scen (Stora och mellanstora scener, enklare utrustade)

Scenens mått

Scenrummets minsta grundmått 12m x 8m x 7m (b x d x h)
Scenöppningens bredd minst 6,0m och höjd minst 4,0m (prosceniet)
Sidoutrymmen minst 2,5m på var sida utanför scenöppningen
Scendjup minst 7,5m (från ridå till bakvägg)
Speldjup minst 6,0m (från nollan till fond med passage bakom fond)
Scenhöjd minst 6,5m (lingångarnas hisshöjd)

Teatertekniska förutsättningar

Lingångar motordrivna eller handspel minst 18st med minsta maxlast 200kg
Hissbart salongsrå men minst 12 övergångar för belysning
Hissbart belysningsrå med minst 12 övergångar för belysning (nollan)
Proscenieskärmar med möjlighet för ljusriggning (flyttbara)
Intäckning – 4 par byxor, 4 tak, 2 fondhalvor
EI – minst 80A fördelat på 1st 63A + 1st 32A för ljus, 1st 16A för ljud
Minst 48 dimrar och 60 övergångar för belysning
Belysningsutrustning, ljusbord, strålkastare, kablar mm
Ljudutrustning, mixer, högtalare, mickar, kablar mm
Teknikerutrymme i salongen för ljus och ljud, minst 3 x 2m
Orkesterdike minst 20m²

Övriga utrymmen

Förråd minst 20m²
Minst 4 loger för minst 16 personer utrustade med tvättställ, speglar och sminkbelysning
3 toaletter och 2 duschar
Möjlighet att ansluta tvättmaskin, tumlare och torkskåp
Teknikerrum och Musikerloge
Artistfoajé med pentry eller trinett
Hiss eller lyftbords minimått för gästspel – 5,0m x 2,5m x 2,1m (d x b x h)

3.4 Gul scen (Mindre scener, enklare utrustade)

Scenens mått

Scenrummets minsta grundmått 10m x 6m x 6m (b x d x h)

Scenöppningens bredd minst 5,0m och höjd minst 3,5m (prosceniet)

Sidoutrymmen minst 2,0m på var sida utanför scenöppningen

Scendjup minst 5,0m (från ridå till bakvägg)

Speldjup minst 4,0m (från nollan till fond med passage bakom fond)

Scenhöjd minst 5,0m (lingångarnas hisshöjd)

Teatertekniska förutsättningar

Lingångar motordrivna eller handspel minst 12st med minsta maxlast 200kg

Hissbart salongsrå med minst 6 övergångar för belysning

Hissbart belysningsrå med minst 6 övergångar för belysning (nollan)

Proscenieskärmar (flyttbara)

Intäckning – 3 par byxor, 3 tak, 2 fondhalvor

El – minst 63A fördelat på 1st 63A för ljus, 1st 16A för ljud

Minst 24 dimrar och 30 övergångar för belysning

Belysningsutrustning, ljusbord, strålkastare, kablar mm

Ljudutrustning, mixer, högtalare, mickar, kablar mm

Teknikerutrymme i salongen för ljus och ljud, minst 2 x 2m

Övriga utrymmen

Förråd minst 16m²

Minst 3 loger för minst 12 personer utrustade med tvättställ, speglar och sminkbelysning

2 toaletter och 2 duschar

Möjlighet att ansluta tvättmaskin, tumlare och torkskåp

Teknikerrum

Artistfoajé med pentry eller trinett

Hiss eller lyftbords minimått för gästspel – 4,0m x 2,0m x 2,0m (d x b x h)

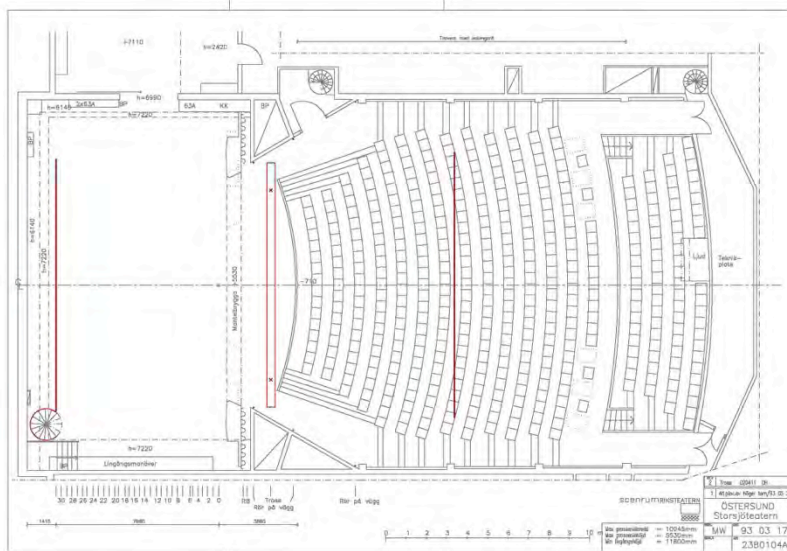

Bild 7 Ritning på Storsjöteatern i Östersund

3.5 Exempel på scener inom givna riktlinjer

Här kommer det några bra exempel på scener inom de olika kategorierna.

Röda scener

Helsingborg, Stadsteatern Storan - <http://www.scenrum.nu/lokal/index.asp?lokalid=1283101>

Umeå, Folkets Hus Idun - <http://www.scenrum.nu/lokal/index.asp?lokalid=2480111>

Gröna scener

Östersund, Storsjöteatern - <http://www.scenrum.nu/lokal/index.asp?lokalid=2380104>

Gävle, Gävle Teater – <http://www.scenrum.nu/lokal/index.asp?lokalid=2180101>

Blåa scener

Nässjö, Kulturhuset Pigalle - <http://www.scenrum.nu/lokal/index.asp?lokalid=0682102>

Lycksele, medborgarhuset Aspen - <http://www.scenrum.nu/lokal/index.asp?lokalid=2481101>

Gula scener

Boxholm, Folkets Hus - <http://www.scenrum.nu/lokal/index.asp?lokalid=5009105>

Grästorp, Konserthuset - <http://www.scenrum.nu/lokal/index.asp?lokalid=1602102>

4. Övriga scener och lokaler

De lokaler som inte uppfyller kraven för Röd, Grön, Blå eller Gul scen.

4.1 Svart scen (Black Box utan lingångar)

Teaterlokaler med grid i taket, rörsystem för upphängning av den tekniska utrustningen

Inga specifika mått eller andra krav

Uppsala, Reginateatern - <http://www.scenrum.nu/lokal/index.asp?lokalid=5009179>

Malmö, Inkonst - <http://www.scenrum.nu/lokal/index.asp?lokalid=5013385>

4.2 Vit scen

Teaterlokaler med scen men utan lingångar hamnar i denna kategori

Diverse lokaler typ konserthus och bygdegårdar

Inga specifika mått eller andra krav

Allingås, Palladium - <http://www.scenrum.nu/lokal/index.asp?lokalid=1582103>

Nyköping, Culturum - <http://www.scenrum.nu/lokal/index.asp?lokalid=0480106>

Kila, Norra Eds Bygdegård - <http://www.scenrum.nu/lokal/index.asp?lokalid=5010665>

4.3 Brun scen (Sal)

Diverse salar som lämpar sig för scenkonst

Ett bra mått som vi tillämpar är 15 x 10 x 3,5m (DxBxH), det inkluderar både spelyta och publikyta. Sen bör det finnas stolar för runt 100 personer.

Inga specifika mått eller andra krav

4.4 Orange scen (Gymnastiksal och idrottshallar)

Barn & Ungas lokaler med 13 x 9 x 4m (DxBxH) tillhör ofta denna kategori.

Väddö, Vikingahallen - <http://www.scenrum.nu/lokal/index.asp?lokalid=5016662>

Vänersborg, Vänerskolan - <http://www.scenrum.nu/lokal/index.asp?lokalid=5014058>

4.5 Grå scen (Övriga)

Det är lokaler som inte faller in under någon av de andra kategorierna.

Typ kyrkor, restauranger, caféer osv.

5. Ordlista

Vi använder en hel del konstiga ord och uttryck, här kommer förklaring på en del.

Brandridå –

Ridå mellan scen och salong för att stoppa brand, ofta i metall eller något tyg som man vattenbegjuter.

Brygga –

Stålkonstruktioner uppe i taket som man går runt på.

Byxa –

Tygerna som hänger på sidorna för att täcka in det man inte vill ska synas.

Draglina –

Rep eller lina i ridådrag.

DMX –

Gränssnitt – för styrning av ljus.

Kontakt – för styrning av ljus, påminner om en XLR men har fem stift.

Europahandske –

Trefas eluttag enligt CEE standard, är normalt röda och runda.

Flodljus –

Enkla stora strålkastare för att belysa stora ytor.

Fond –

Tyget som hänger längst bak, kan var allt från svart sammet till en målad fond med motiv.

Fresnel –

Strålkastare som skapar ett diffust ljus.

Följespot –

Stor profilstrålkastare på stativ för att kunna följa de som agerar på scenen.

Förscen –

Utrymme framför ridån.

Gata –

Utrymmet mellan två byxor, här sker entréer och här placeras oftast balettornen.

Gradin –

Läktare vanligtvis demonterbar och mobil.

Grid –

Rörssystem i taket för att hänga upp teknisk utrustning.

Handske –

Eluttag 3fas, kommer av de gamla MK-uttagen.

Hörselslinga –

Teleslinga för personer med hörselnedsättning.

Ilmonteplan –

Plan med ben där man kan variera höjden, Ilmonte är ett fabrikat/företag.

Intäckning –

Tyger, se tak, byxor och fond med syfte att publiken inte skall se tekniken runt om.

Järnridå –

Brandridå som stänger proseniet vid brand, stänger oftast automatiskt vid brand.

Korskoppling –

Kopplingstavla där man kan koppla ström till olika uttag i scenrummet och salongen.

Knap –

Fäste för rep, bl.a. för handdrivna lingångar och på båtar.

Ledljus –

Ljus runt scenen så man hittar i mörkret.

Lingång –

Anordning att hänga utrustning i taket ovan scenen och i salongen.

Hur mycket och på vilket vis de kan belastas finns normalt på en märkskylt i anslutning till lingångsmanövern.

Det finns fyra grundtyper:

Motviktad lingång –

Rået manövreras upp och ner med ett rep som kan låsas med en spak.

Man hänger utrustningen på rået och lägger motsvarande vikt i en kapsel för att balansera lingången, lyfter normalt 100 – 200 kg.

Motoriserad lingång –

Rået körs upp och ner med knappar eller en styrenhet, lyfter normalt minst 200 kg.

Handdragen lingång –

Rået manövreras med ett rep som är fäst i en svivel och linuppsamlare, sedan går wiren direkt till rået via block. Dessa lingångar lyfter normalt 35 eller 70 kg.

Handspel –

Rået manövreras med ett handspel/vev som är fäst i en svivel och linuppsamlare, sedan går wiren direkt till rået via block. Dessa lingångar lyfter normalt 200 kg.

Ljusramp –

Kan vara en ramp/list med lampor som man har på golvet längst fram riktad in mot scenen.

Mantelbrygga –

Brygga vid proseniet för att hänga ljus och ljud.

Motvikt –

Vikt att stoppa i motviktskapsel för att balansera lingång.

Motviktskapsel –

Kapsel att stoppa vikter i för att balansera lingång.

Multikabel –

Kabel som innehåller många kablar för att förenkla kabeldragning, underlättar kabeldragning till bl.a. sixbars.

Nolla –

Första lingång/rå bakom prosceniet där man utgår ifrån på riksteaterns byggen.

Orkesterdike –

Utrymme under förscen eller mellan scen och salong där man kan placera en orkester.

Parkanna –

Strålkastare vanlig typ för allmänljus, används ofta inom musik.

Piska –

Se Multikabel

Profil –

Strålkastare som skapar skarp och fokuserat ljus.

Prosceniet –

Inramning längst fram på scenen, kan bestå av skärmar eller tyg.

Praktikabel –

Underrede till plan eller podier.

Pundare –

Vikt med handtag för att få dekor eller utrustning att stå still, Riksteaterns väger 22,5 kg.

Pundarvagn –

Vagn för att transportera pundare, Riksteaterns rymmer 6 st pundare.

Ridå –

Tyg som normalt sitter i prosceniet för att öppna och stänga scenen.

Ridåbana –

Skena där ridån åker i.

Ridådrag –

Rep för att manövrera ridån.

Riggpunkt –

Balk eller annan möjlighet att hänga tung last i typ telfer eller cirkusartist.

Rå –

Rör som man hänger utrustning på, ingår som del i lingång.

Salongsljus –

Strålkastare på rå i salongen.

Salongsrå –

Rå i salongen.

Sixbars –

Lösa rån på ben med uttagslist för strålkastarmontage för snabbare riggning av ljus.

Skvaller –

Högtalare i loger och andra utrymmen för att höra vad som pågår på scenen.

Speakon kontakt –

Vanlig kontakt för inkoppling av högtalare.

Sufflöslucka –

Lucka i golvet där man kan placera sufflös.

Tak –

Tyg att fästa på rå horisontalt för att dölja tågvind, strålkastare och annan utrustning.

Telfer –

Motordriven lyftanordning, används bl.a. för att hänga upp truss.

Truss –

Fackverkskonstruktion vanligtvis i aluminium, används för att hänga upp ljus, ljud och annan teknisk utrustning.

Tågvind –

Vinden på en teater med lingångar, företrädesvis motviktade.

Vridscen –

Del av scen som kan rotera.

XLR kontakt –

Vanlig kontakt för inkoppling av mikrofoner.

Övergångar –

Uttag som går till korskoppling.

6. Leverantörer och konsulter av teaterteknik och relaterat

Riksteatern tar inget ansvar för dessa men de brukar leverera med hög kvalitet.
Då de byter hemsidor kan länkarnas funktion inte garanteras.

Andersson & Co – lingångar och diverse
<http://anderson-co.se>

AV rådgivarna – konsult främst AV teknik men även teaterteknik
<http://avr.se>

Euro Teaterteknik – lingångar och diverse
<http://www.euroteaterteknik.se>

Hofmann – lingångar och diverse
<http://shop.hofmann.se>

Ilmonte – lingångar och diverse
<http://ilmonte.se/butik/>

Priebe Scenteknik – lingångar och diverse
<http://www.priebescenteknik.se>

Projektel – konsult främst el men även teaterteknik
<http://projektel.se>

Sparta system – läktare och diverse
<http://www.spartasystem.se>

Trekwerk – avancerade lingångssystem och scenmaskineri
<http://www.trekwerk.com>

Trident – tillgänglighet, FlexStep
<http://www.trident.se>

Tüchler – dansgolv och diverse
<https://www.tuchler.net/en/tanzteppiche-bodenbelage-fur-buhne-messe-event/schwingboden-manero-ultra-lite.html>

Visual act – lingångar, vagnar och vinschar
<http://visualact.se>

Är det någon ni saknar eller saknar ni ert eget företag, maila mig så uppdaterar jag listan.

Har ni frågor eller undrar över något kontakta gärna Riksteatern